

FINANCIJSKA KRIZA U SAD-u 2007 – 2008.g.

Iako su financijske krize stari ekonomski fenomen, one uvijek iznova iznenade ekonomiste, sudionike financijskih tržišta, monetarne i fiskalne vlasti. Iznenade i same političare, bez obzira koliko moćni bili. Izgleda da nema te moći niti sile koja može spriječiti financijske krize.

Sadašnja financijska kriza nije samo financijska, nego je prvi pokazatelj duboke ekonomske krize, a po mnogim elementima može se reći, i krize jednog gospodarsko političkog sustava: liberalnog kapitalizma.

Od 1970. do 2007. godine u svijetu je bilo 127 bankarskih kriza, 208 tečajnih kriza, 63 dužničke krize, 42 dvostruke krize.

Komunizam je pao početkom devedesetih godina prošlog stoljeća, a kapitalizam koji se s njim nadmetao i koji ga je kao sustav pobijedio, počeo se urušavati.

U međusobnoj borbi su održavali jedan drugog. Izgleda da se kapitalizam bez protivnika, bez takmaca više od deset godina, uspavao i povjerovao u svoju savršenost i tako se našao u slijepoj ulici. Sada treba napraviti nekoliko koraka natrag, do raskrižja gdje će se sresti s elementima socijalizma (državne intervencije) i morati će donijeti odluku kojim putem i kako dalje krenuti. S manje ili više države u gospodarstvu? Tržište za nikog nije upitno. Samo je pitanje je li ono svemoguće ili treba tu i tamo pomoć države da savršeni je funkcioniра?

Imajući u vidu promjene koje se dogodile proteklih 60-tak godina na globalnoj sceni može se postaviti pitanje je li svjetski politički sustav koji je uspostavljen 1945. godine potrošen? Politički i svjetski ekonomski sustav definiran je 1944. i 1945. godine na temelju tadašnjih političkih i ekonomskih moći i odnosa. U međuvremenu, dolar je izgubio ekskluzivnost jedine svjetske rezervne valute i dobio ravnopravnog takmaca u euru.

Japan i Njemačka su izrasle u drugu, odnosno treću gospodarsku svjetsku snagu. Kina, Indija i dijelom Brazil postaju sve značajniji ekonomski i politički globalni čimbenik. Rusija, nakon pada Sovjetskog saveza i desetogodišnje stagnacije, zahvaljujući prirodnim bogatstvima postaje sve više ekonomski, vojno, a time i politički utjecajnija.

Procesi koji se odvijaju posljednjih tridesetak godina (nakon šezdesetih) jednom riječju zovemo proces globalizacije.

Globalizacija zahtijeva globalne institucije i globalnu politiku nasuprot međunarodnih institucija i međunarodne politike dogovorene nakon drugog svjetskog rata.

Ova i mnoga druga pitanja jednostavno se nameću, zbog dubine krize koja je prvo zahvatila Ameriku i onda se velikom brzinom proširila po cijeloj zemaljskoj kugli.

KRIZE SU SVOJSTVENE KAPITALIZMU

Financijske krize su prvi pokazatelj poslovnih, odnosno ekonomskih ciklusa. Poslovni ciklusi su svojstveni kapitalizmu. Financijske krize postoje otkad postoji i suvremeni (papirni) oblik novca.

Financijske krize su zajedničko ime za nekoliko vrsta kriza: dužničku krizu, tečajnu krizu, bankarsku krizu, burzovnu krizu, itd.

Ako se pojavi u snažnijem intenzitetu, ona se neminovno širi u ostale dijelove financijskog i gospodarskog sustava proizvodeći gospodarsku i socijalnu krizu.

Suvremene financijske krize datiraju još iz sedamnaestog stoljeća (Tulipomanija 1636).

Do sada najpoznatija kriza je ona s kraja dvadesetih i početka tridesetih godina prošlog stoljeća. Od 1970. godine do 2007. godine u svijetu je bilo 127 bankarskih kriza, 208 tečajnih kriza, 63 dužničke krize, 42 dvostruke krize (bankarska + tečajna), i 10 trostrukih kriza (bankarska + tečajna + dužnička). Financijske krize nastaju kada počne brže rasti količina novca i novčanih surogata i izvedenica novca (financijska sredstva) od realne imovine.

Govoreći vrlo pojednostavljeno količina financijskih sredstava treba biti jednaka vrijednosti realnih sredstava (roba, usluga i imovine). Kako se povećava vrijednost roba i usluga i vrijednost imovine, tako treba povećavati i financijsku imovinu. U dugom roku njihov rast mora biti isti jer u suprotnom dolazi do neravnoteže između financijskog i realnog tržišta a time i do krize. Novčana ponuda treba pokrivati vrijednost roba i usluga. Ako količina novca raste brže od proizvodnje roba i usluga doći će do inflacije i do obezvređivanja novca. Slično je i kod imovine, ako količina novčanih surogata i izvedenica brže raste od vrijednosti imovine na koju se oni odnose, samo je pitanje trenutka kada će doći do njihova obezvređenja.

Svjetska ekonomija prolazi kroz najtežu financijsku krizu u posljednjih 80 godina. Kriza je najprije zahvatila znatan segment američkoga financijskog sustava – kreditiranje nekretnina, a postupno se širila na bankarski sustav, osiguranje, fondove, burze.

Iz američkih financija kriza se proširila na europske financije, bankarstvo, burze. Kriza se počela reflektirati i na realni sektor. Stopa rasta svjetskog BDP-a ozbiljno se usporava, padaju cijene nekretnina, neki industrijski sektori počinju trpjeti velike gubitke.

Dosta znakova upozorava da se globalno gospodarstvo kreće prema ozbiljnoj recesiji. U pokušaju da spriječe širenje krize vlade i središnje banke glavnih zemalja poduzele su energične mjere upumpavajući svježi kapital u bankarski sektor.

Osim toga, nekoliko velikih bankarskih imena u SAD-u i Velikoj Britaniji više ne postoje. Uz to, američka Vlada praktično preuzima neke banke, a isti scenarij slijede i neke EU zemlje.

U javnosti je vrlo rašireno stajalište da su financijsku krizu izazvali loši (subprime) hipotekarni krediti u Sjedinjenim Državama. Na tržištu nekretnina u SAD-u formirao se veliki balon (bubble), koji se počeo ispumpavati i to je pokrenulo krizni scenarij.

Ali to nije primarni uzrok krize.

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

**[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.**

**WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET**

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO **[SEMINARSKI](#)**, **[DIPLOMSKI](#)** ILI **[MATURSKI](#)** RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE **[GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#)** KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U **[BAZI](#)** NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU **[IZRADA RADOVA](#)**. PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM **[FORUMU](#)** ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com